

Ställningstagande i fråga om substitution

Ett uppdrag som offentlig försvarare är, i likhet med ett uppdrag som målsägandebitråde, ett personligt uppdrag. När en advokat åtar sig ett uppdrag som offentlig försvarare ska därför advokaten bedöma om uppdraget kan fullföljas vid en kommande huvudförhandling. I annat fall ska advokaten tacka nej till uppdraget.

Det är viktigt att advokaten i regel alltid finns tillgänglig för klienten från förordnandet fram till förhandlingen. Eftersom det är omöjligt att undvika kollisioner i samband med rättegångar kan det dock ibland vara nödvändigt med substitution. Domstolarna kräver vid kollisioner ofta substitution. Detta kan endast accepteras med klientens medgivande. Skulle klienten inte gå med på det ska domstolen underrättas. Rätten får då fatta det beslut som domstolen finner lämpligt.

Om det är advokaten som måste ta initiativet till att begära substitution är det viktigt att klienten godkänner det. Vid en kollision mellan två rättegångar ska advokaten föreslå substitution i det mål som är mest lämpligt. Vid substitution är det angeläget att kontakten mellan den förordnade advokaten och ersättaren sköts professionellt och är tillräcklig för att klienten inte ska riskera rättsförlust. En begäran om tillstånd till substitution ska göras skriftligt till domstolen i så god tid som möjligt. Begäran ska motiveras.

Vid polisförhör kan såväl andra advokater som biträdande jurister substituera när det finns skäl för det. Många gånger kan det bidra till att den misstänkte inte riskerar att behöva vänta onödigt länge på att förhöret kommer till stånd.

Vid substitution ska ersättaren vara väl insatt i omständigheterna i målet. För att en biträdande jurist ska kunna ersätta den offentliga försvararen vid polisförhör krävs utöver det som gäller för advokater också att den biträdande juristen fått erforderlig utbildning från arbetsgivaren. Om uppdraget som offentlig försvarare gäller ett mål med brottslighet som ställer särskilda krav på kvalifikation enligt Advokatsamfundets vägledande regler, så kan substitution inte ske till en biträdande jurist. Att det annars ska vara möjligt att sätta en biträdande jurist i sitt ställe är positivt eftersom den biträdande juristen får en bättre insyn och erfarenhet i brottmål, vilket är värdefullt när juristen i framtiden blir advokat och själv kan åta sig uppdrag som offentlig försvarare.

Det är vidare rimligt att deltagande vid polisförhör är tillåtet mot bakgrund av att biträdande jurister får uppträda självständigt i till exempel vårdnads mål, LVU, målsägandebiträdeförordnanden och dispositiva tvistemål. Slutligen är det också positivt att advokatbyråer som sysslar med brottmål kan fortsätta anställa biträdande jurister och därmed trygga återväxten.

Vid fråga om substitution gäller reglerna att man med nit och omsorg ska utföra sitt uppdrag i enlighet med god advokatsed. När det är fråga om anställda advokater och biträdande jurister gäller också att den förordnade advokaten fullt ut ansvarar för att förhöret kan genomföras på bästa sätt för klienten.

Ordförande i Advokatsamfundets styrelse

Johan Eriksson

